

Kátai-Urbán Lajos, Vass Gyula

KATASZTRÓFAVÉDELMI PHD DOKTORI KÉPZÉS ÉS KUTATÁS

Absztrakt

Az egységes katasztrófavédelmi rendszer megteremtésével párhuzamosan folyt a felsőfokú katasztrófavédelmi képzés kialakítása és fejlesztése. 2012. évben a Nemzeti Közszerológati Egyetem szervezetében létrehozott Katasztrófavédelmi Intézet az egyetemi stratégiák és a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság, mint megrendelő igényei szerint végzi oktatásfejlesztési, oktatási és tudományos tevékenységét.

A Nemzeti Közszerológati Egyetemen 2013. év óta folyik Katasztrófavédelem alapképzés, míg 2016. év óta Katasztrófavédelem mesterképzés jogi- és igazgatási területen. A Katasztrófavédelmi Intézetnél mesterképzésben végzett hallgatóknak lehetőségük van az egyetem doktori iskoláiban, így a Katonai Műszaki Doktori Iskola Katasztrófavédelem Kutatási területen tanulmányokat folytatni és PhD tudományos fokozatot szerezni. Ez a lehetőség nyitva áll a hivatásos katasztrófavédelmi szervezetek és gazdálkodó szervezetek szakemberei számára is.

Jelen cikkben a szerzők részletesen bemutatják és értékelik a NKE doktori iskoláiban folyó képzést, a kutatási témákat és a doktoranduszok tudományos kutatási tevékenységét.

Kulcsszavak: PhD doktori képzés; tudományos kutatás; katasztrófavédelem.

PHD DOCTORIAL EDUCATION AND RESEARCH IN THE FIELD OF DISASTER MANAGEMENT

Abstract

The development of higher education in disaster management went hand in hand with the establishment of the unified system of disaster management. The Institute of Disaster Management, being a part of the National University of Public Service (NUPS) founded in 2012, performs educational and scientific activities in line with the university strategies and the needs of its supervisor, the National Directorate General for Disaster Management, Ministry of Interior.

The disaster management legal and administrative basic education has taken place since 2013., while the master courses since 2016 at the Institute of Disaster Management of NUPS. The students have been graduated at the master courses have the possibility to study and graduate at the Disaster Management Research Field of the Military Technical Doctoral School of university. This possibility is open for the experts of professional disaster management services and economic companies.

In this article the authors will in detail introduce and assess the doctoral education of doctoral Schools of NUPS, the related research topics, and research activities of PhD students.

Key words: PhD education; scientific research; disaster management.

1. BEVEZETŐ

A Nemzeti Közszolgálati Egyetem (továbbiakban: NKE) meghatározó szerepet tölt be Magyarországon a közigazgatási hivatásrendek felsőoktatási képzésében. 2012. év óta 3 jogelőd intézmény – a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem, a Rendőrtiszti Főiskola és a Budapesti Corvinus Egyetem Közigazgatás-tudományi Karának – szervezetét integrálja. Az

NKE biztosítja, hogy kellő létszámú és kimagasló szakmai felkészültségű alap, mester szintű és PhD doktori végzettségű közszolgálati szakember álljon a magyar közigazgatás rendelkezésére. [1]

A Katasztrófavédelmi Intézet (továbbiakban: Intézet) az NKE egyik oktatási egysége, ahol államtudományi képzési területen folyik rendészeti felsőoktatási tevékenység. Az Intézet és a Belügyminisztérium Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatósága (továbbiakban BM OKF) között fennálló jogviszonyt együttműködési megállapodás keletkezteti. A két intézmény közötti szoros kapcsolatot jól tükrözi az Intézet három szaktanszékkel rendelkező – Iparbiztonsági, Katasztrófavédelmi Művelti valamint Tűzvédelmi és Mentésirányítási tanszék – felépítése is, amely ezáltal igazodik a BM OKF szakfeladati rendszeréhez. [2] A tanulmányi és oktatásszervezési feladatokat az intézet Katasztrófavédelmi Oktatásszervezési Osztálya végzi.

Az Intézetben folytatott oktatási tevékenység célja olyan szakemberek képzése, akik katasztrófavédelmi szerveknél, hivatásos, önkormányzati és létesítményi tűzoltóságoknál, közigazgatási, valamint gazdasági szervezeteknél katasztrófavédelmi jogi- és igazgatási, műveletirányító és parancsnoki feladatok ellátására lesznek alkalmasak. E cél elérése érdekében az Intézet a meglévő képzéseken túl újabb szakok akkreditálását tervezi megvalósítani az – elsősorban tűzvédelmi területen jelentkező – szakemberhiány pótlása érdekében.

A KVI-nél kialakított képzési szerkezet a felsőfokú alap- és mesterképzéstől a doktori tanulmányokig kimunkált és szervezetileg működő rendszert alkot, ennek létrehozása az elmúlt hét év kiváló eredménye. Az intézet képzési portfóliójába tartozik a Katasztrófavédelmi alapszak és a Katasztrófavédelmi mesterszak. Lehetőség van továbbá a rendvédelmi szervező szakirányú továbbképzési szak katasztrófavédelmi szakterületen történő részvételre is. [3]

A KVI gondozásában 2018/2019. tanév tavaszi félévében 370 fő hallgató folytatta tanulmányait, amelyek közül alapképzésben 42 nappali tűzoltó tisztjelölt, 8 fő nappali önköltséges, 247 fő levelező, míg mesterképzésben 73 levelező képzési rendben tanuló hallgató vesz részt. A hallgatói létszám várhatóan 360 és 400 fő között fog állandósulni. A

képzésekre jelentkezők létszáma többszöröse a felvehető keretnek. 2019-évben 10%-al növekedett a 2018. évhez viszonyítva a KVI-hez felvételre jelentkezők száma.

A 2018/2019. tanévben sikeresen záróvizsgát tett a katasztrófavédelmi alapképzésben 105 fő, míg a mesterképzésben 34 fő, 2012. év óta pedig a KVI képzéseiben mindösszesen 1573 fő kapott oklevelet.

Az alapszakra szervesen épül a mesterképzési szak. A mesterképzési szak megalapozza a doktori képzésben való részvétel lehetőségét. Az 1. ábra szemlélteti az NKE felsőoktatási képzéseinek egymásra épülését.

1. ábra: a Katasztrófavédelmi Intézet oktatási portfóliója [4]

Az államigazgatási szervezetek tevékenységét megalapozó jogi- és igazgatási képzés mellett megjelent a katasztrófavédelmi és azon belül elsősorban a tűzvédelmi jogi szabályozás végrehajtásában érintett gazdasági szereplők képzési igénye is, amely szükségessé teszi a jelen kor egyre változó tűzvédelmi mérnöki képesítési kompetenciákkal és tervezői jogosultsággal rendelkező magas színvonalon képzett szakemberek felkészítését. Ezt kiegészíti a KVI 2012. évi megalakulása óta eltelt időszak oktatási, valamint a BM OKF tapasztalatai, amelyek azt mutatják, hogy a hivatásos katasztrófavédelmi szervek részére is szükséges az érintett gazdasági szereplők szakembereivel azonos szintű képesítéssel rendelkező tűzvédelmi mérnök képzettségű szakemberek alkalmazása. A tűzvédelmi mérnöki alapszak létesítése és indítása folyamatban van. [5]

A KVI jelentős figyelmet fordít az egyetemi oktatók saját erőből történő kinevelésére. Az Intézet oktatóinak döntő része katasztrófavédelmi szerveknél és külföldön is szerzett vezetői, szakirányítói és szakértői gyakorlatot. A vezető oktatók részt vesznek a BM OKF tanácsadó és tudományos testületeinek munkájában. Egyedi szakkérdésekben az oktatásba bevonásra kerülnek a katasztrófavédelem vezetői és szakértői, vezető iparvállalatok biztonsági szakértői. [3] Az oktatói kiválóság és hallgatói tehetséggondozás egyik kiemelten fontos bázisa az egyetemen folyó doktori PhD képzés, amellyel a következő fejezetben foglalkozunk.

2. AZ INTÉZETI TUDOMÁNYOS TEVÉKENYSÉG ÁTTEKINTŐ ÉRTÉKELÉSE

Az intézet kutatási-fejlesztési és innovációs feladatait az Egyetem szaktevékenységének rendszerében és annak egyetemi szintű stratégiája alapján végzi, és igazodik a BM OKF éves kutatási célkitűzéseivel. Az intézetnél a kutatási tevékenység az államtudomány rendszerében folyik, ahogy azt olvashatjuk Bleszity János és szerzőtársai munkájában: „Az államtudomány új kereteit a jog és a közigazgatás, a védelem (rendvédelem, honvédelem, katasztrófavédelem, a közrend és biztonság (nemzetbiztonság), és más állammal és a társadalommal kapcsolatos kérdések kutatása adja.” [6]

Az intézet nem rendelkezik kutatói beosztásokkal, így az intézeti tudományos munka elsősorban az oktatók és a hallgatók tudományos tevékenységén alapul. A tudományos kutatás a szaktanszékek bázisán működő kutatóműhelyeken folyik. A tudományos kutatási tevékenység összekapcsolódik az egyéni oktatói és hallgatói kiválósági projektek, a PhD doktori képzés, a felsőoktatási képzésfejlesztés (szaklétesítés és szakindítás), a tananyag-fejlesztési tevékenység tudományos eredményeivel. A hallgatók részére rendelkezésre állnak az intézményi és országos tudományos diákköri konferenciák, a szakdolgozat és a diplomamunka keretében végzendő tudományos munkában való részvételi lehetőség. 2019-ében pedig megalakult a Katasztrófavédelmi Szakkollégium is.

Évente az intézet szervezésében megrendezésre kerül egy, a tudomány ünnepéhez kapcsolódó katasztrófavédelmi témájú konferencia. Ezen túl szakmaspecifikus konferenciákat is szervez az intézet, mint például az iparbiztonsági és a tűzvédelmi szakmai napok. A rendezvények több esetben a BM OKF és területi szervezeteivel együtt, vagy a hazai szakmai érdekképviselői szervezetekkel közösen kerülnek lebonyolításra.

Az intézet tanszékei társszervezőként is részt vesznek különböző hazai és nemzetközi konferenciák megrendezésében. A tanszékek oktatói állománya rendszeresen bemutatkozik nemzetközi konferenciákon, ahol előadásokat is tartanak. Ennek megfelelően a szlovákiai Zsolnai és a kolozsvári Babes Bolyai egyetem által évente szervezett konferenciákon, nyári egyetemen folyamatos az oktatói megjelenés. [7]

A Katonai Műszaki Doktori Iskolában (a továbbiakban: KMDI) 2014-től önálló védelmi igazgatási, majd ezt felváltva 2015. évtől „Katasztrófavédelem” önálló kutatási terület működik.¹ A KMDI-ben működő Katasztrófavédelem kutatási terület tevékenysége keretében az intézet oktatói és a BM OKF tudományos fokozattal rendelkező szakértői témavezetői és oktatói feladatokat látnak el. Az intézet méretéhez képest jelentős számú esetenként angolul is felvehető kutatási téma és tantárgy hirdetése valósul meg. Témahirdetésre került továbbá sor a Rendészettudományi és a Hadtudományi Doktori Iskolában is. [8]

Az intézet oktatási portfóliójához szükséges tananyag egyetemi tankönyv és jegyzet formájában többségében rendelkezésre áll. Jelentős a mennyisége azonban az egyetem által még ki nem adott, jelenleg órai tananyag vagy tansegédlet formájában meglévő ismeretanyag. Az intézet tananyag-fejlesztési programja fokozatosan a rendelkezésre álló éves költségvetés keretében valósul meg.

¹ BM OKF. Katasztrófavédelmi doktori tanulmányok a közszolgálati egyetemen URL.: http://www.katasztrofavedelem.hu/index2.php?pageid=szervezet_hirek&hirid=3887 (letöltés: 2019.06.20)

3. ábra: a KVI legújabb kiadott egyetemi jegyzetei [9]

Az intézet megalapítása óta eltelt viszonylag rövid idő önálló intézeti periodika indítását még nem tette lehetővé, azonban számos egyetemi kiadvány megjelenésénél aktívan részt vesznek az intézet munkatársai. A BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság által támogatott tudományos periodika a VÉDELEM TUDOMÁNY², amely valamennyi katasztrófavédelmi szakterületen működtet szekciót (polgári védelem, tűzvédelem, iparbiztonság, vízügy és vízvédelem). [9]

A BM OKF feladat- és hatásköreivel kapcsolatos szakmai és tudományos publikációk legszélesebb körben a VÉDELEM on-line³ rendszerében található meg.

² Védelem Online. Védelem Tudomány. URL.: <http://www.vedelemtudomany.hu> (letöltés: 2019.06.20)

³ Védelem Online. URL.: <http://www.vedelem.hu/> (letöltés: 2019.06.20)

5. ábra: NKE periodikák. Forrás: NKE Open Journal System⁴

Az NKE által biztosított katasztrófavédelmi témájú tudományos publikációk elérhetőségi lehetőségei közül az első az egyetem repozitórium-rendszere és tudományos katasztere a LUDITA-rendszer⁵, melyben elérhetőek az egyetemi karokon és szervezeti egységeikben, a karközi intézetekben, a doktori iskolákban, a tudományos diákkörökben, a szakkollégiumokban létrehozott oktatási, kutatási és tudományos cikkek, jegyzetek, tankönyvek, szakdolgozatok, diplomamunkák. [9]

További hivatkozási lehetőséget biztosítanak a Katasztrófavédelmi Intézet konferencia kiadványai.⁶

A Magyar Tudományos Művek Tára a tudományos művek hivatalos gyűjteménye, hiteles adatbázisa.⁷ Az adatbázisban valamennyi hazai szerzőre rá lehet keresni. A publikációk könnyen letölthetők és hivatkozási céllal felhasználhatók.

A következőkben az NKE PhD doktori képzéseit vizsgáljuk meg részletesebben.

⁴ NKE Open Journal System URL.: <http://journals.uni-nke.hu/index.php/index> (letöltés: 2019.06.20)

⁵ NKE. Ludita. URL.: <https://ludita.uni-nke.hu/ludita> (letöltés: 2019.06.20)

⁶ NKE KVI Publikálási tájékoztató. URL.: <https://kvi.uni-nke.hu/> (letöltés: 2019.06.20)

⁷ Magyar Tudományos Művek Tára. URL.: <https://www.mtmt.hu/> (letöltés: 2019.06.20)

3. AZ NKE DOKTORI KÉPZÉSEINEK BEMUTATÁSA

Az NKE-n folyó doktori képzés a többciklusú, lineáris képzési rendszer legmagasabb szintje, mely elsősorban a közigazgatás, a hon- és a rendvédelmet érintő területen kutató szakembereknek biztosít lehetőséget, valamint készíti fel a tudományos fokozat megszerzésére, tágabb értelemben pedig hozzájárul a tudományos kiválóság fejlesztéséhez és utánpótlásához.

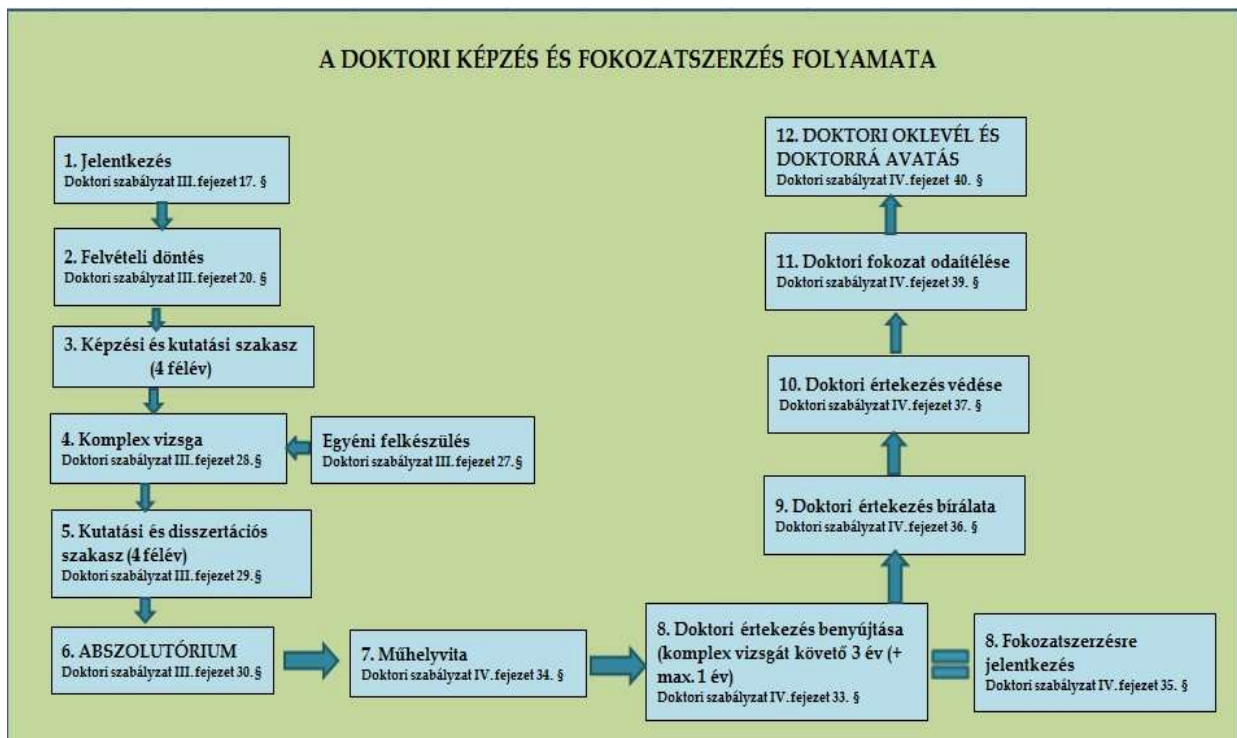
A doktori képzés egyik fontos célkitűzése „*az, hogy önálló kutatói tevékenységre, tudományos munkára ösztönözze és készítse fel a hallgatót, amely folyamat végén új tudományos eredményeket produkálva bekerülhet a tudományos élet körforgásába.*” [10]

Az NKE a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény és a Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság érvényben lévő minősítése alapján jogosult PhD doktori képzés szervezésére és az ahhoz kapcsolódó doktori fokozatszerzési eljárás lefolytatására. Az egyetem a Hadtudományok tudományágban, a Katonai műszaki tudományok tudományágban, a Közigazgatás-tudományok tudományágban, valamint a Rendészettudományok tudományágban rendelkezik önálló, akkreditált doktori iskolával.

6. ábra: az NKE doktori iskolái. Forrás: NKE Tudományos Ügyek Irodája.

A katasztrófavédelmi PhD doktori képzésen részt venni elsősorban az NKE Katonai Műszaki Doktori Iskolájában, a Hadtudományi Doktori Iskolában és a Rendészettudományi Doktori Iskolában lehetséges. A soron következő ábra ad tájékoztatást a doktori képzés és fokozatszerzés folyamatáról.

7. ábra: az NKE doktori képzés és fokozatszerzés folyamata.

Forrás: NKE Tudományos Ügyek Irodája.

Az NKE doktori iskolába a felvételi évente márciusban és júliusban van.

Az NKE KMDI-ben 2002 szeptemberétől megindult a doktori képzés, a doktori fokozatok odaítélése, illetve lehetőség van habilitációs eljárások lefolytatására. A doktori iskolának nyolc kutatási területe van.

A katonai műszaki tudományok „a műszaki tudományok tudományterülethez tartozó valamennyi többi műszaki tudományágnak (így az építőmérnöki-, a villamosmérnöki-, építésmérnöki tudományok, az anyagtudományok és technológiák, a gépészeti-, a közlekedési-, a vegyészmérnöki-, az informatikai-, az agrárműszaki- és a multidiszciplináris műszaki tudományok tudományágak) speciálisan a katonai alkalmazásával kapcsolatos alap-, alkalmazott-, kísérleti fejlesztési-, technológiai-, technológia transzfer- és műszaki innovációs jellegű kutatásával foglalkozó tudományág.” [11]

A katonai műszaki tudományok kutatási eredményei „a haditechnika és a legtágabb értelemben vett védelmi szféra, (védelmi ipar, védelmi elektronika, informatika és

kommunikáció, nemzetvédelem, rendvédelem, környezetbiztonság, környezetvédelem, CBRN /vegyi-, biológia-, radiológiai (piszkos bomba), és atomfegyverek/ elleni védelem és a non-prolifерáció, a terrorizmus elleni küzdelem, a katasztrófavédelem, a kritikus infrastruktúra védelme, az energiabiztonság, biztonságtechnika, védelmi igazgatás) és a velük kapcsolatban lévő tudomány- és felhasználási területek modern, új eljárás- és eszközrendszereiben öltenek testet.” [11]

Az alábbiakban a KMDI Katasztrófavédelmi Kutatási Területen belül folyó tudományos tevékenységgel foglalkozunk.

4. KATASZTRÓFAVÉDELMI PHD HALLATÓI KUTATÁSOK ELSŐ EREDMÉNYEI

Az Intézet kutatóműhelyeinek bázisára támaszkodva a KMDI-ben a 2+2 éves képzésben 29 fő doktorandusz hallgató tanul. 2019. évben 21 témavezető és társtémavezető összesen 21 tudományos témát hirdetett meg. 2018. évben 21 fő hallgató szerzett abszolutóriumot, ebből 8 főnek jelenleg folyik a fokozatszerzési eljárása. A KMDI-ben 39 fő oktató (2 fő külföldi) közreműködésével a hallgatók 6 szigorlati, 20 kollokviumi és 26 szemináriumi tantárgy közül választhattak. A tantárgyak mintegy harmadát angol nyelven is fel lehet venni. [7]

A Rendészettudományi Doktori iskolában további 4 témát, míg a Hadtudományi Doktori Iskolában 1 témát hirdetett meg a KVI oktatója. [7]

A kutatási terület tevékenységéhez a Katasztrófavédelmi Intézet és együttműködő szervezetei adják a bázist. Az intézet és a kutatási terület tudományos munkájának céljával elsősorban az egységes katasztrófavédelmi rendszer tevékenységéből adódó műszaki, vezetési és szervezési szakmai-tudományos problémák megoldása vált. A katasztrófavédelem szervezetében a közelmúltban megjelent új feladat- és hatáskörök újabb kihívás elé állítják az oktatás és kutatás képviselőit. A kutatási témák célkitűzései között immár nyomatékosabban megjelent a katasztrófavédelmi hatósági szervezet- és intézményrendszer fejlesztésének, illetve a beavatkozás kultúrájáról a megelőzés kultúrájára történő áttérés szakmai igénye is.

A kutatási témák között ma már ott vannak a katasztrófavédelem iparbiztonsági és vízügyi hatósági jog-, intézmény- és eszközrendszerének fejlesztéséhez kapcsolódó kutatási feladatok.

A kutatási terület oktatási és kutatási tevékenységét a katasztrófavédelem szakterületein felmerült szakmai és tudományos feladatok megoldása érdekében végzi. A kutatási témák vezetői és az iskola oktatói főként a Katasztrófavédelmi Intézet oktatói állományából és a katasztrófavédelem területén dolgozó, doktori fokozattal rendelkező szakemberek közül kerülnek ki.

A nappali és levelező tagozatos hallgatók minden évben március és július (pótfelvételi) végéig jelentkeznek. Ehhez az egyetemi végzettségen túl publikációs tevékenység és középfokú nyelvvizsga is szükséges. A felvétel részletes követelményeiről az iskola honlapján található információ.⁸

A kutatási terület hallgatói elsősorban a Katasztrófavédelmi Intézet irányítása alá tartozó katasztrófavédelmi igazgatás mesterszakának végzősei, valamint a katasztrófavédelmi szervek állományába tartozó munkatársak közül kerülnek ki.

A Katasztrófavédelmi Intézet eredményes oktatás- és tananyagfejlesztő munkája, aktív szakmai és tudományos tevékenysége kellett ahhoz, hogy egy önálló tudományos kutatási terület gondos gazdája lehessen. Ez egyben komoly felelősséget jelent az intézet számára, amelynek folyamatosan meg kell újulnia és tevékeny tudományos munkát kell felmutatnia.

A KMDI Katasztrófavédelem Kutatási Területen az alábbi kutatási témák⁹ kerültek meghirdetésre:

A katasztrófavédelmi műveletek és polgári védelem területén:

- Katasztrófák következményeinek felszámolása, valamint a helyreállítás vezetés-irányítási, műszaki feladatainak lehetséges megoldásai.
- A katasztrófa-egészségügyi ellátás rendező elvei, eszközei és praktikuma.

⁸ NKE KVI. Felvételi. <https://hhk.uni-nke.hu/kutatas-es-tudomanyos-elet/doktori-iskolak/katonai-muszaki-doktori-iskola/felveteli-tudnivalok> (letöltés: 2019.06.20.)

⁹ NKE KMDI. Kutatási témák. URL.: <https://hhk.uni-nke.hu/kutatas-es-tudomanyos-elet/doktori-iskolak/katonai-muszaki-doktori-iskola/kutatasi-temak> (letöltés: 2019.06.20.)

- A hazai árvízi védekezés irányítási rendszere, feladatai, bennük a nemzetközi kutatómentő csapatok részvétele, az árvízi védekezés katasztrófavédelmi feladatainak korszerűsítési lehetőségei, új képzési formák és módszerek alkalmazása az állomány felkészítésében.
- Műszaki menedzsment a természeti és civilizációs katasztrófák következményeinek felszámolása során.
- Katasztrófavédelmi tevékenységek és eszközök hatékonyságának kutatása és fejlesztése.
- Katasztrófavédelmi tevékenység során alkalmazott komplex kárfelszámolási módszerek és eljárások kutatása.
- Katasztrófavédelmi műveletirányítás műszaki kutatása és fejlesztése.
- A lakosság védelmének komplexitása, megvalósításának korszerű módszerei és eszközei napjaink új kihívásainak tükrében.
- Az önkéntes és köteles polgári védelmi szervezetek működését szolgáló műszaki és logisztikai feltételrendszer kutatása-fejlesztése.

Az iparbiztonsági területén:

- Iparbiztonsági üzemeltetői és hatósági feladatok végrehajtásának kutatása-fejlesztése.
- Az energiaellátás iparbiztonsági kérdéseinek vizsgálata.
- Iparbiztonság növelését célzó eljárás- és eszközrendszer fejlesztése.
- Magyarország víz-, talaj- és levegőkészletének minőségét károsan befolyásoló ipari (vegyi, biológiai, radiológiai) balesetek elemzése, különös tekintettel az ivóvízbázisok veszélyeztetettségére, az iparbiztonsági hatósági feladatok tükrében.
- Létfontosságú rendszerek és létesítmények vizsgálati módszereinek kutatása-fejlesztése.
- Az atomenergia alkalmazásainak védettsége.
- Veszélyes anyagok jelenlétében bekövetkezett ipari balesetek és felszámolásuk környezet - és természetkárosító hatásának csökkentésére szolgáló korszerű eszközök és

módszerek kutatása-fejlesztése.

- Kritikus infrastruktúravédelem katasztrófavédelmi feladatai.

A tüzek elleni védekezés területén:

- Katasztrófák felszámolásának taktikai lehetőségei és speciális eszközrendszere.
- Beavatkozási biztonság növelése a katasztrófavédelem tevékenységei során.
- Tűzvédelem műszaki kutatása-fejlesztése a katasztrófavédelem rendszerében.

A kutatási területen megjelent továbbá vízgazdálkodási témakör is, amelynek keretében választható téma: Hazai vízgazdálkodás műszaki és katasztrófavédelmi kutatása és fejlesztése.

Az általános jelleggel megfogalmazott kutatási témákon belül a hallgatóknak konkrét kutatási témacímeket kell meghatározni, amely releváns és aktuális szakmai, szervezeti, társadalmi és gazdasági igények teljesítéséhez kell, hogy kapcsolódjanak. A megoldandó tudományos problémához kutatási hipotézisek és célkitűzések tartoznak.

A várható tudományos eredményekhez vezető út az erre alkalmas tudományos módszerek felhasználásával történik. Ahogy azt a témajegyzékből láthattuk a tudományos témák a katasztrófavédelem iparbiztonsági, tűzvédelmi és katasztrófavédelmi műveleti szakterületeihez tartoznak. A tudományos probléma meghatározásánál fontos szempontnak számít az, hogy a várható tudományos eredményeknek hozzá kell járulniuk a katasztrófavédelmi jog-, intézmény-, és eszközrendszer fejlesztéséhez.

A kutatási területen a fenti szempontok szem előtt tartásával folyik a képzés. A 2015. évben megkezdett munka első eredményei a 2018. évtől kezdődően mutatkoznak. A korábbi évekre jellemző 1-3 végzett hallgatóval szemben 2018. évben 6 fő, míg a 2019. év első félévében már 7 fő szerzett PhD tudományos fokozatot katasztrófavédelmi témájú dolgozatával.

8. ábra: NKE Szenátus ünnepi ülése 2018.03.28.. Forrás: NKE¹⁰.

A mennyiségi adatok mellett természetesen fontosnak tartjuk a minőségi oktatás, tudományos kutatás és a kapcsolódó publikációs tevékenység biztosítását, amely véleményünk szerint elsősorban a magas szintű elméleti és gyakorlati felkészültséggel és tapasztalattal rendelkező oktatók és témavezetők képzésbe történő bevonásával lehetséges.

¹⁰ NKE. Elismerések és doktoravatás az Egyetem Napján. URL.: <https://www.uni-nke.hu/hirek/2019/03/28/elismeresek-es-doktoravatas-az-egyetem-napjan> (letöltés: 2019.06.20.)

5. ÖSSZEFOGLALÁS

Az egységes katasztrófavédelmi rendszer megteremtésével párhuzamosan folyt a felsőfokú katasztrófavédelmi alap- és mesterképzés kialakítása és fejlesztése. A katasztrófavédelmi képzési portfólió csúcán helyezkedik el a PhD doktori képzés, amely az NKE szakirányú képzést folytató doktori iskoláiban valósulhat meg eredményesen.

Jelen cikkben a szerzők célja volt rövid intézményi és képzési ismertetőt követően bemutatni és értékelni a NKE doktori iskoláiban – különös tekintettel a Katonai Műszaki Doktori Iskolában - folyó képzést, a meghirdetett kutatási témákat és a doktoranduszok tudományos kutatási tevékenységét.

Megállapítható, hogy a doktori képzés eredményesen hozzájárulhat a katasztrófavédelmi szakterületek jog-, intézmény és eszközrendszereinek a fejlesztéséhez. A végzett munka eredményessége a képzést végző oktatók és hallgatók együttműködésén alapul, amelyhez elsődleges segítséget a KVI-n kívül a megrendelői igényeket meghatározó katasztrófavédelem tud nyújtani.

A tanulmányban bemutatunk többek között azt is, hogy a nemzetközi és EU jogi szabályozás meghatározó módon befolyásolja a hazai katasztrófavédelmi szabályozás kialakulását. [12]. A megelőzési és felkészülési intézkedések bevezetésének prioritása mellett pedig fontos állami és önkormányzati intézkedések történnek a helyreállítási időszakban, amellyel kapcsolatosan több információ található a Katasztrófavédelmi Intézet oktatóinak publikációiban [13] [14].

HIVATKOZÁSOK

[1] BLESZITY János, JOÓ Bálint: NKE - katasztrófavédelmi egyetemi képzés született. Védelem Katasztrófavédelmi Szemle XX:(5) pp. 38-40. (2013)

[2] VASS Gyula, KÁTAI-URBÁN Lajos, CSÉPLŐ Zoltán: A katasztrófavédelmi felsőoktatási képzés gyakorlatorientált felkészítési tevékenységének elemzése Védelem

tudomány: katasztrófavédelmi online tudományos folyóirat II:(2) pp. 223-236. (2017)

URL.: <http://www.vedelemtudomany.hu/articles/14-vass-katai-cseplo.pdf> (letöltés: 2019.06.20)

[3] VASS Gyula: Gondolatok a katasztrófavédelmi felsőoktatásról. VÉDELEM TUDOMÁNY: KATASZTRÓFAVÉDELMI ONLINE TUDOMÁNYOS FOLYÓIRAT II.(1) pp. 188-203. , 16 p. (2017) URL.: <http://www.vedelemtudomany.hu/articles/15-vass.pdf> (letöltés: 2019.06.20)

[4] VASS Gyula: Iparbiztonsági felsőoktatási képzés fejlődése, a kezdetektől napjainkig. In: Vass, Gyula; Mógor, Judit; Kovács, Gábor - Dobor, József; Horváth, Hermina (szerk.) Katasztrófavédelem 2018 : Veszélyes tevékenységek biztonsága. Budapest, Magyarország: BM OKF, (2018) pp. 75-85. , 11 p. URL.: [https://kvi.uni-nke.hu/document/kvi-uni-nke-hu/1.%20KATVEDKONF 2018 IB kiadvany 1 186.pdf](https://kvi.uni-nke.hu/document/kvi-uni-nke-hu/1.%20KATVEDKONF%202018%20IB%20kiadvany%201%20186.pdf) (letöltés: 2019.06.20)

[5] CSÉPLŐ Zoltán ; KÁTAI-URBÁN Lajos ; VASS Gyula: A tűzvédelmi mérnöki képzéshez szükséges szakmai feltételek vizsgálata. HADMÉRNÖK XIII. : 1. pp. 153-167., 15 p. (2018) URL.: http://www.hadmernok.hu/181_12_cseplo.pdf (letöltés: 2019.06.20)

[6] BLESZITY János at. all.: Műszaki kutatások és hatékony kormányzás. HADMÉRNÖK 11:(3) pp. 221-242. (2016)

[7] VASS Gyula: A katasztrófavédelmi képzés helyzete a rendészeti felsőoktatás rendszerében. In: Dobák Imre; Hautzinger Zoltán (szerk.) Szakmaiság, szerénység, szorgalom: Ünnepi kötet a 65 éves Boda József tiszteletére. Budapest, Magyarország: Dialóg Campus Kiadó, Nordex Kft., (2018) pp. 659-667. 9 p.

[8] VASS Gyula. A felsőfokú katasztrófavédelmi képzés új irányai. In.: Épületek tűzvédelme a tervezéstől a beavatkozásig. Tudományos konferencia. 2019. április 10. Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Budapest. URL.: <http://vedelem.hu/letoltes/document//328-nke-eloadas-vass.pdf> (letöltés: 2019.06.20)

[9] KÁTAI-URBÁN Lajos: Doktori képzés és kutatás a katasztrófavédelem rendszerében. In. Épületek tűzvédelme a tervezéstől a beavatkozásig. Tudományos konferencia. 2019. április

10. Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Budapest. URL.: <http://vedelem.hu/hirek/12/2701-tudomanyos-konferencia-%E2%80%93-epuletek-tuzvedelme-a-tervezestol-a-beavatkozasig>

(letöltés: 2019.06.20)

[10] HAIG Zsolt; KÓRÓDI Gyula: A Katonai Műszaki Doktori képzésben rejlő potenciális tartalékok II. rész: A Katonai Műszaki Doktori Iskola témavezetői körében végzett kérdőíves felmérés eredményei. HADMÉRNÖK 11 : 3 pp. 252-265. , 14 p. (2016)

[11] NKE KMDI. URL.: <https://hhk.uni-nke.hu/kutatas-es-tudomanyos-elet/doktori-iskolak/katonai-muszaki-doktori-iskola/bemutatkozas> (letöltés: 2019.06.20.)

[12] AMBRUSZ, József ; MUHORAY, Árpád. A 2001. évi beregi árvíz következményeinek felszámolása, a kistérség rehabilitációjának megszervezése. VÉDELEM TUDOMÁNY : KATASZTRÓFAVÉDELMI ONLINE TUDOMÁNYOS FOLYÓIRAT I : 1pp. 108-125. , 18 p. (2016)

[13] AMBRUSZ József.: An overview of disaster preparedness training in Hungary, with special regard to public administration leaders. ECOTERRA: JOURNAL OF ENVIRONMENTAL RESEARCH AND PROTECTION 14 : 1 pp. 33-39., 7 p. (2017)

[14] ÉRCES Gergő; AMBRUSZ József.: A katasztrófák építésügyi vonatkozásai Magyarországon VÉDELEM TUDOMÁNY : KATASZTRÓFAVÉDELMI ONLINE TUDOMÁNYOS FOLYÓIRAT IV : 2 pp. 45-83. , 39 p. (2019)

Dr. habil. Kátai-Urbán Lajos tűzoltó ezredes, PhD, tanszékvezető egyetemi docens,

Nemzeti Közszolgálati Egyetem Katasztrófavédelmi Intézet Iparbiztonsági Tanszék

lajos.katai@uni-nke.hu

Col. Lajos Kátai-Urbán PhD, head of Department for Industrial Safety for the Institute of Disaster Management, NUPS

orcid.org/0000-0002-9035-2450

Dr. habil. Vass Gyula tűzoltó ezredes PhD, igazgató egyetemi docens,

Nemzeti Közszolgálati Egyetem Katasztrófavédelmi Intézet

gyula.vass@uni-nke.hu

Col. Gyula Vass PhD, director, Institute of Disaster Management, National University for
Public Service

orcid.org/0000-0002-1845-2027